

ораз в Ministerstwie Sprawiedliwości. Dziennik Urzędowy Ministerstwa Sprawiedliwości [dalej jako: Dz.Urz. Min. Spraw.], z 1920 r., nr 2, s. 20.

9. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie czasu urzędowania w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości w b. dzielnicy rosyjskiej i austriackiej oraz w Ministerstwie Sprawiedliwości. Dz.Urz. Min. Spraw. z 1920 r., nr 4, s. 75.
10. Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 6 lutego 1928 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych. Dz.U. z 1928, r., nr 12, poz. 93.

**Пастух А. Є.**

*начальник Радехівського відділу Шептицької окружної прокуратури  
Львівської області, доктор філософії*

## **ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ В УМОВАХ ВІЙНИ, ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ**

У ст. 1 Закону України «Про прокуратуру» визначено, що прокуратура України становить єдину систему, яка в порядку, передбаченому цим Законом, здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави<sup>1</sup>.

В п. 1 Наказу Генерального прокурора від 07.08.2020 № 365 «Про загальні засади організації роботи в органах прокуратури України» зазначено, що Першому заступнику та заступникам Генерального прокурора, заступнику Генерального прокурора — керівнику Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, керівникам обласних, окружних та спеціалізованих на правах обласних та окружних прокуратур (далі — обласні, окружні прокуратури), їхнім першим заступникам та заступникам, керівникам структурних підрозділів забезпечувати належну організацію роботи органів прокуратури та підпорядкованих працівників, спрямовувати їхню діяльність на ефективне виконання покладених на прокуратуру функцій.<sup>2</sup>

Як з цього випливає на керівництво органів прокуратури покладено обов'язок щодо належної організації роботи прокуратури та прокурорів. Разом з тим, належна організація роботи в першу чергу, на мою думку, повинна залежати від кількості людей, які цю роботу будуть виконувати.

<sup>1</sup> Закону України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

<sup>2</sup> Наказ Генерального прокурора від 07.08.2020 № 365 «Про загальні засади організації роботи в органах прокуратури України», <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti>.

Так, в складі органів прокуратури працюють «військові прокуратури», особливості діяльності яких регулюється Наказом генерального прокурора № 130 від 17.05.2023 «Про особливості організації діяльності спеціалізованих прокуратур у сфері оборони», на які серед іншого покладено обов'язок здійснення процесуального керівництва кримінальними провадженнями вчиненими військовослужбовцями та навантаження на такі за період війни збільшилось в рази, що особливо відчутно в тих прокуратурах, які наближенні до лінії розмежування вогню<sup>1</sup>.

До прикладу, згідно статистичних даних Офісу генерального прокурора у 2021 році військовослужбовцями вчинено 1632 кримінальних правопорушення, 2022 — 3605, 2023 — 8167, 2024 — 10378<sup>2</sup>.

Попри збільшення навантаження кількісний склад працівників спеціалізованих прокуратур у сфері оборони не збільшився. До чого це призводить? А приводить це до надзвичайно високого навантаження, за якого прокурори не в силі належно виконувати свої обов'язки.

Вищим керівництвом було знайдено вихід шляхом відрядження так званих «цивільних прокурорів» у спеціалізовані прокуратури у сфері оборони на період декількох місяців, а також, згідно останніх нововведень, доручення підтримання в судах публічного обвинувачення кримінальних проваджень, які закінчували та скеровували до суду прокурори спеціалізованих прокуратур у сфері оборони, на прокурорів, «цивільних прокурорів».

Але це не є виходом із ситуації, яка склалась із навантаженням.

Бачення по виходу із цієї ситуації полягає в наступних кроках: перше це — збільшення штату прокурорів спеціалізованих прокуратур у сфері оборони, особливо, на цьому наголошую, на лінії розмежування вогню; друге це — покладення процесуального керівництва загально кримінальних злочинів, таких як, крадіжка, грабіж, вбивство та інших злочинів, вчиненні не за місце несення служби, а також крім військових злочинів передбачених Розділом XIX КК України, на прокурорів «цивільної прокуратури».

Наступним моментом, який можна покращити в організації роботи та діяльності органів прокуратури, найбільший відсоток з яких становлять окружні прокуратури і відповідно прокурори, від діяльності та належної організації роботи яких формується і безпосередня думка громадськості про органи прокуратури взагалі, є доцільність існування інституту керівників та заступників керівників підрозділів окружних прокуратур.

---

<sup>1</sup> Наказ Генерального прокурора № 130 від 17.05.2023 «Про особливості організації діяльності спеціалізованих прокуратур у сфері оборони», <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti>.

<sup>2</sup> <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-osib-yaki-vchinili-kriminalni-pravoporusnennya-2>.

Введення таких посад, Законом України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII, можливо мало на меті зменшити посад заступників, але ніхто не продумав змін до законодавства, щоб визначити їх повноваження, оскільки такі посади є посадами без повноважень.

До прикладу, якщо заступник керівника окружної прокуратури наділений повноваженнями, що призначення прокурора, розгляду звернень прокурорів та інше, то начальник підрозділу, лише може організовувати роботу.

Якщо, говорити, що введення вказаних посад мало на меті зменшити навантаження на бюджет, то це не відповідає дійсності, оскільки, у відповідності до ст. 81 Закону України «Про прокуратуру», встановлюються наступні посадові оклади прокурорів, які перебувають на адміністративних посадах: заступника керівника окружної прокуратури — 1,3 посадового окладу прокурора окружної прокуратури; керівника підрозділу окружної прокуратури — 1,27–1,20 посадового окладу прокурора окружної прокуратури; заступника керівника підрозділу окружної прокуратури — 1,17–1,10 посадового окладу прокурора окружної прокуратури<sup>1</sup>.

З урахуванням наведеного, вбачалося б за доцільне збільшити кількісний склад заступників керівника, призначити таких у кожному відділі, що сприяло б швидкому та оперативному вирішенні робочих питань органів прокуратури.

Ще одним наріжним каменем, який тягне органи прокуратури на дно, та не відповідає меті визначеній в ст. 1 Закону України «Про прокуратуру», де зазначено, що прокуратура здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави, є робота органів прокуратури на статистичні показники, в тому числі в період війни.

До прикладу, всі статистичні показники органів прокуратури за рік, повинні відповідати статистичним показникам роботи по всіх напрямках за аналогічний період минулого року, тобто, якщо за попередній рік було скеровано до суду, умовно 10 злочинів в сфері незаконного обігу наркотичних речовин, то в цьому ж році має стільки ж бути скеровано до суду, при цьому реальних законодавчих механізмів впливу прокурора на працівників поліції не існує, а на практиці відбувається лише маніпуляціями щодо не підписання підозр по кримінальних провадженнях, за які вище керівництво питає підпорядкованих працівників поліції.

---

<sup>1</sup> Закону України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

В умовах війни ми маємо орієнтуватись на нагальні для суспільства потреби та виявленні актуальних матеріалів на позови, бюджетних кримінальних проваджень, з метою закінчення таких, притягнення до відповідальності винних осіб, відшкодування заподіяних збитків, наповнення бюджету.

З врахуванням наведеного вище вбачається необхідність відповідних змін, які наведено вище та переорієнтація роботи органів прокуратури на умови військового часу.

#### *Список використаних джерел*

1. Закону України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII [Електронний ресурс] : Офіційний веб-портал Верховної Ради України. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
2. Наказ Генерального прокурора від 07.08.2020 № 365 «Про загальні засади організації роботи в органах прокуратури України» [Електронний ресурс] : — Режим доступу : <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti>.
3. Наказ Генерального прокурора від 17.05.2023 № 130 «Про особливості організації діяльності спеціалізованих прокуратур у сфері оборони» [Електронний ресурс] : — Режим доступу : <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti>.
4. Статистичні дані Офісу генерального прокурора [Електронний ресурс] : — Режим доступу : <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-osib-yaki-vchinitikriminalni-pravoporushennya-2>.

#### *Подкопасєв С. В.*

*старший науковий співробітник*

*Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності  
імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України,  
заступник начальника управління Офісу Генерального прокурора,  
доктор юридичних наук, доцент*

*ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5281-3981>*

### **ДО ПИТАННЯ ПРО ІНСТИТУЦІЙНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ**

1. Останнім часом органи прокуратури України згадуються дебільшого в негативному контексті і це стало навіть своєрідною традицією. Прикладом може слугувати ситуація з «прокурорами-інвалідами», нещодавно активно обговорювана в засобах масової інформації та соціальних мережах. Вона набула розголосу та викликала певний суспільний резонанс [1].